

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİĞE HAZIR OLUŞ DÜZEYLERİ VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ*

INVESTIGATION OF TEACHER CANDIDATES' READINESS LEVELS FOR TEACHING AND THEIR ATTITUDES TOWARDS THE TEACHING PROFESSION

Naciye AYNAS¹ Betül YAR SEVMİŞ²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hakkâri Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, naciyeaynas@hakkari.edu.tr

² Arş. Gör. Dr., Hakkâri Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, betulyar@hakkari.edu.tr

Geliş Tarihi / Date Applied
09.01.2024

Kabul Tarihi / Date Accepted
17.03.2024

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin hazır oluş düzeyleri ve mesleğe yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek ve aralarındaki ilişkiyi tespit etmektir. Araştırma nicel araştırma yönteminin bir alt modeli olan ilişkisel tarama modeline göre gerçekleştirilmiş olup çalışma grubunu Hakkâri Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 144 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri "Öğretmenliğe Hazır Olma Ölçeği" ve "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler normal dağılım göstermedikleri için öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazır oluş düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet, bölümü tercih etme şekli ve sınıf düzeyi bakımından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Mann Whitney U, bölüm değişkeni bakımından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ise Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluş ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Spearman Rho korelasyon katsayısı analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazır oluş düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu, mesleğe yönelik tutumlarının ise daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluş düzeyleri ve mesleğe yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık göstermediği, ancak bölümü tercih etme şekli bakımından anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluş düzeyleri ve mesleklerine yönelik tutumları arasında ise düşük düzeyde, anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenliğe Hazır Olma, Öğretmenlik Mesleği, Tutum, Öğretmen Adayı.

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine teacher candidates' readiness levels and attitudes towards the profession according to various variables and to determine the relationship between them. The research was carried out according to the relational survey model, which is a sub-model of the quantitative research method, and the study group consists of 144 teacher candidates studying at the faculty of education at Hakkari University. Since the data obtained within the scope of the research did not show a normal distribution, the Mann Whitney U test was used to determine whether the teacher candidates' readiness levels for the teaching profession and their attitudes towards the teaching profession differed in terms of gender, way of choosing the department and class level and Kruskal Wallis tests were used to determine whether there were differences in terms of department variable. Spearman Rho correlation analysis was used to determine the relationship between teacher candidates' readiness for teaching and their attitudes towards the teaching profession. According to the research findings, it was determined that the teacher candidates' readiness levels for the teaching profession were high and their attitudes towards the profession were quite high. It was observed that teacher candidates' levels of readiness for the profession and their attitudes towards the profession did not differ significantly in terms of gender, grade level and department variables, but they differed significantly in terms of the way they chose the department. A low-level, significant and positive relationship was detected between teacher candidates' readiness levels for teaching and their attitudes towards the teaching profession.

Keywords: Preparedness To Teach, Teaching Profession, Attitude, Pre-Service Teachers.

* Bu çalışma yazarlar tarafından 24-26 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen TRB2 Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Eğitim sisteminin en temel amacı eğitim programlarında hedeflenen çıktılara ulaşmaktır. Bu hedefler çağımız değişim ve gelişimleri doğrultusunda sürekli güncellenirken ihtiyaç duyulan insan profili de değişmektedir. Geçmişten günümüze çağa uygun birey yetiştirme görevi eğitim kurumlarındadır ve bu görevi yerine getirmekle yükümlü olan birincil paydaşlar da öğretmenlerdir. Karataş (2020) öğretmenliği, insana hayatın anlamını ve özünü keşfetmesi için bilgiyle aydınlatan, beceri ve değer kazandıran, vizyon ve misyon biçen ve her çağda önem taşıyan bir meslek olarak tanımlamaktadır. Öğretmenler eğitim-öğretim faaliyetlerini yerine getirmek, öğrencilerin yeteneklerini ve başarılarını ortaya çıkarmak, onlara olumlu tutum ve davranışlar kazandırmak gibi bir takım görev ve sorumluluklarla yükümlüdürler.

Eğitim sisteminin istediği hedeflerle donanmış bireyler yetiştirme sürecinde öğretmene büyük görevler düşmektedir. Öğrencilerin eğitimi ve akademik başarılarına katkı sağlanmanın yanı sıra kişisel, sosyal ve duygusal gelişimlerini sağlamak, yaşama ve meslek hayatına onları hazırlamak ve onların topluma faydalı olmalarına destek sağlamak açısından öğretmenler önemli bir yere sahiptir (Heinz, 2015). Eğitim-öğretim sürecinde etkili birçok değişken olmakla birlikte hiçbir unsur öğretmen etkisinin ötesine geçmemektedir. Tuncer ve arkadaşları (2019) eğitim sürecinde en işlevsel ve en kaliteli araç-gereç, ortam ve kaynak sağlansa da tüm bu donanımların ancak öğretmenin niteliği ile anlam kazanacağını ifade etmiştir. Öğretmen niteliği de hizmet öncesi alınan eğitimin niteliği ile doğrudan ilişkilidir. Nitelikli öğrenci ve okul çıktılarının sağlanması için öğretmenlik mesleğinin özellikleri ve farklı pek çok değişkenin yanı sıra öğretmen eğitimi de oldukça önemlidir (Yıldırım ve Kalman, 2017). Öğretmenlerin hizmet öncesi aldıkları eğitim ile hizmet içi uygulama sürecinde etkili oluşları arasında güçlü bir ilişkili vardır (Darling-Hammond vd, 2005). Dolayısıyla öğretmenlerin rollerini en iyi şekilde hayata geçirebilmeleri için nitelikli bir öğretmen eğitimi sürecinden geçmeleri gerekmektedir.

Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim sürecinde aldıkları eğitim hem teorik bilgiler hem de uygulamaya dönük tecrübeler edinilen önemli aşamalardan biri olarak nitelendirilmektedir (Özoğlu, Gür ve Altunoğlu, 2013). Bu süreçte öğretmen adaylarının mesleki bilgi, beceri ve tutumları içinde barındıran bir eğitimden geçmeleri esastır. Öğretmen eğitimi sürecinde öğretmen adaylarının çağın gerekliliklerine uygun yeterlilik ve donanım çerçevesinde mesleğe hazır olmaları gerekliliği (Güven-Yıldırım & Köklükaya, 2017), üzerinde titizlikle durulması gereken önemli bir konudur. Öğretmen eğitimi programlarında öğretmen adaylarına öğretme-öğrenme sürecine yönelik bir takım mesleki yeterlikler kazandırılması hedeflenir. Bu yeterlikler öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programlarında yer alan öğretme-öğrenme süreçlerinde; içerik, öğretme-öğrenme stratejileri, yöntem, teknik ve araç-gereçler gibi öğelerle etkileşime girerek kazandırılmaya çalışılır (Yeler ve Oğuz, 2019). Bu sayede öğretmen adaylarının bir öğretmenden beklenen davranışları ortaya koymaya hazır hale gelmeleri sağlanır. Öğretmen adayları için öğretmenliğe hazır oluş, hizmet öncesinde aldıkları öğretmenlik eğitiminin onları icra edecekleri mesleğin zorluklarına karşı ne derecede hazırladığıyla ilişkilidir (Black, 2003). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluş durumları mesleklerinde yaşayacakları sorunları çözme süreçlerini kariyerlerindeki başarılarını etkilemeleri açısından önem taşımaktadır (Brown, Lee ve Collins, 2015). Öğretmenlik mesleğine hazır oluş durumu mesleki yaşamdaki başarıyı artıracığından genel düzeyin belirlenmesi ve bu doğrultuda yapılacak hizmet-öncesi çalışmalar eğitim sisteminin iyi oluşu açısından önemlidir.

Öğretmenlik mesleğinin nitelikle sürdürülmesi için bir gereklilik daha var ki o da mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olmaktır. Tutum, bireyin kendi ya etrafındaki herhangi bir nesne,

konu ya da olaya karşı tecrübe, bilgi, duygu ve motivasyonuna dayalı olarak oluşturduğu ve örgütlediği zihinsel, duygusal ve eylemsel bir tepki ya da bir ön eğilim olarak ifade edilmektedir (İnceoğlu, 2004). Bireylerin bir mesleğe ilişkin sahip oldukları tutum, o meslekteki başarı ve mesleki doyumunu etkilemektedir. Bu meslek öğretmenlik mesleği olduğunda daha fazla sabır ve azim gerektirmesi sebebiyle mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olmak daha fazla önem taşımaktadır (Çakır, Erkuş & Kılıç, 2004). Araştırmalar, mesleğine yönelik olumlu bir tutuma ve algıya sahip olmanın etkili ve nitelikli bir öğrenme-öğretme süreci için önemli bir temel olduğunu, bu inanç, algılar ve tutumların öğretmen davranışlarını, uygulamalarını ve öğrencilerin öğrenme sürecindeki performansını etkilediğini ortaya koymuştur (Turner, Christensen & Meyer, 2009; Başar, 2001; Eggen & Kauchak, 2001). Öğretmenler ve öğretmen adayları ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalarda, öğretmenlik mesleğini tercih edenlerle mesleğe yönelik tutumun birbiri ile yakın ilişkili olduğu ve bu mesleği kendi isteği ile tercih eden bireylerin mesleklerine ilişkin daha olumlu tutum düzeyine sahip oldukları görülmüştür (Kahramanoğlu vd., 2018; Engin & Koç, 2014; Hacıömeroğlu & Şahin Taşkın, 2010; Akıllı & Seven, 2010; Özder, Konedralı ve Zeki, 2010; Pektaş & Kamer, 2011; Üstün, 2007; Üstün, Erkan & Akman, 2004). Mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olan öğretmenler araştıran, kendini yenileyen ve öğrencilerini motive ederek (Çeliköz & Çetin, 2004) olumlu bir sınıf atmosferinin oluşmasına ve öğrencilerinin de okul yaşamına ilişkin olumlu tutum geliştirmesine olanak sağlayacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın (2017) belirlediği öğretmen yeterlilikleri incelendiğinde mesleğe dair bilgi sahibi olmak, mesleğe yönelik beceri edinmiş olmak ve mesleğe ilişkin olumlu tutum ve değerlere sahip olmak üç önemli yeterlik alanı olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumu ve mesleğe hazır oluş düzeyleri bu yeterlilik alanlarında başarı sağlamaları açısından önemli görülmektedir. Alanyazında öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluş düzeylerini inceleyen çalışmalar (Yeler & Oğuz, 2019; Akhan vd., 2019; Karakaya vd., 2019; Yenen & Durmaz, 2019; Mehmetlioğlu & Haser, 2013; Karademir, 2012) olduğu gibi mesleğe yönelik tutumlarını da inceleyen bir takım çalışmalar (Akdağ & Akkuş, 2021; Engin & Koç, 2014; Demirtaş vd., 2011; Bulut, 2009; Bozdoğan, 2007) mevcuttur. Fakat öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazır oluş düzeyleri ile mesleğe yönelik tutumlarını beraber ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum ve hazır oluşun birbiriyle yakından ilişkili olduğu düşünüldüğünde bu çalışmanın yapılması gerekli görülmüştür. Bu çalışma kapsamında ortaya çıkan sonuçların öğretmen yetiştirme sürecine ışık tutacağı ve alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ve öğretmenliğe hazır oluş düzeylerinin incelenmesi bu çalışmanın temel amacıdır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının
 - a. Mesleklerine ilişkin hazır oluşları ne düzeydedir?
 - b. Mesleklerine ilişkin hazır oluş düzeyleri cinsiyetleri, bölümü tercih etme şekilleri, sınıf düzeyleri ve bölümleri açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
 - c. Mesleklerine ilişkin tutumları ne düzeydedir?

d. Mesleklerine ilişkin tutumları cinsiyetleri, bölümü tercih etme şekilleri, sınıf düzeyleri ve bölümleri açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazır oluşları ve öğretmenliğe yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli ve çalışma grubu ile verilerin toplanma ve analizlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırma modeli

Bu araştırma betimsel niteliktedir ve genel tarama modeli kapsamındaki ilişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli geçmişte ya da günümüzde mevcut olan bir durumu olduğu gibi tasvir etmeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarını ifade eder. İlişkisel tarama modeli ise, iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte bir değişimin var olup olmadığını ve/veya varsa derecesini belirlemeyi amaç edinen araştırma modellerine denir (Karasar,2015:79-81). Araştırmada öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin hazır oluş düzeyleri ve tutumları çeşitli değişkenler bakımından incelenmiş ve aralarındaki ilişkinin değeri ve yönü belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırma için ilişkisel tarama modeli uygun bulunmuştur.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmaya katılım gösteren çalışma grubu 2021-2022 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Hakkâri Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 3. ve 4. sınıf düzeylerinde öğrenim görmekte olan 144 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmanın katılımcıları olan öğretmen adayları kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ve bunun içinden de ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedeni öğretmenlik mesleğini icra etmeye en yakın sınıf grupları olmasıdır. Çalışma kapsamında eğitim fakültesinde 3. ve 4. sınıfa kayıtlı tüm öğrencilere ulaşmak amaçlanmıştır. Ancak ortalama 250 katılımcı ile yapılması planlanan bu çalışma aktif olarak devam eden 144 öğretmen adayı ile sürdürülmüştür.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler

Demografik özellikler	Kategoriler	N	%
Bölüm	Sınıf öğretmenliği	27	18.8
	Türkçe öğretmenliği	49	34.0
	İ. Matematik öğretmenliği	27	18.8
	Beden eğitimi öğretmenliği	22	15.3
	Resim öğretmenliği	9	6.3
	Almanca öğretmenliği	10	6.9
Sınıf	3. sınıf	93	64.6
	4. sınıf	51	35.4
Cinsiyet	Kadın	87	60.4
	Erkek	57	39.6
Tercih etme	İsteyerek	122	84.7
	İstemeyerek	22	15.3
Toplam		144	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların %18.8'inin sınıf öğretmenliği, %34'ünün Türkçe öğretmenliği, %18.8'inin ilköğretim matematik öğretmenliği, %15.3'ünün beden eğitimi öğretmenliği, %6.3'ünün resim öğretmenliği, %6.9'unun Almanca öğretmenliği bölümü

öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların %64,6'sı 3. Sınıf, %35,4'ü 4. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Cinsiyet dağılımında katılımcıların %60,4'ünün kadın, %39,6'ünün erkeklerden oluştuğu gözlenmiştir. Bölümü tercih etme durumu incelendiğinde %84,7'sinin isteyerek tercih ettiği, %15,3'ünün istemeyerek tercih ettiği görülmüştür.

2.3. Veri toplama araçları

Bu araştırmanın veri toplama araçları "Kişisel Bilgi Formu", "Öğretmenliğe Hazır Olma Ölçeği" ve "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" dir. Kişisel bilgi formu araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Araştırmadan kullanılan öğretmenliğe hazır olma ölçeği Yıldırım ve Kalman (2017) tarafından geliştirilmiş olup 5'li likert tipindedir. Ölçeğin faktörleri, 1.Etkili öğrenme ortamı oluşturma, 2.Öğretim sürecini tasarlama, 3.Teknopedagojik yeterlik ve 4.Öğreneni anlama şeklinde olup 20 maddesi bulunmaktadır. Ölçeğin kullanımı ile ilgili gerekli izinler araştırmacılarından mail yoluyla alınmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .92'dir. Bu çalışmada ölçek güvenilirlik katsayısı .94 olarak belirlenmiştir.

Araştırmadan kullanılan bir diğer ölçek olan öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği" ise Kahramanoğlu vd. (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır ve 5'li likert tipli olup tek faktörlü 12 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler alınmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .85'tir. Bu çalışmada ise .94 olarak belirlenmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen veriler nicel veri analizi programında (SPSS) analize tabi tutulmuştur. Öncelikle verilerin normallik testi yapılarak çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Bu değerlerin ± 1 aralığında bulunması normal dağılım için yeterli görülmektedir (George & Mallery, 2010). Bu çalışmada değerlerin ± 1 aralığının dışında kaldığı belirlenmiştir. Yani verilerin normal dağılım koşullarını sağlamadığı kabul edilmiştir. Dolayısıyla parametrik olmayan testler uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluşlarının ve mesleğe yönelik tutumlarının düzeylerini belirlemek için betimsel istatistikler kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluşlarının ve mesleğe yönelik tutumlarının cinsiyetlerine, bölümü tercih etme şekillerine ve sınıf düzeylerine göre değişkenlik gösterip göstermediğini ortaya koymak için Mann Witney U, bölüm değişkenine göre değişkenlik gösterip göstermediğini ortaya koymak için ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluş düzeyleri ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi ve yönünü belirlemek için ise Spearman-rho korelasyon testi uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın ana amacı ve bu doğrultuda oluşturulmuş alt problemlere yönelik yapılan istatistik analizler neticesinde ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın birinci alt sorusu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazır oluşları ne düzeydedir? şeklindedir. Bu alt probleme ilişkin veriler Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ve Öğretmenliğe Hazır Oluş Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Boyutlar	n	\bar{x}	SS
Tutum	144	4.09	.91
Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma	144	3.94	.65
Öğretim Sürecini Tasarlama	144	4.08	.65
Teknopedagojik Yeterlik	144	3.99	.74
Öğreneni Anlama	144	3.93	.69
Öğretmenliğe hazır oluş	144	3.99	.60

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumlarının oldukça yüksek düzeyde olduğu ($\bar{x}=4.09$) belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin hazır oluş düzeylerine bakıldığında ise hem genel olarak hem de alt boyutlar bağlamında yüksek olduğu, alt boyutlardan da en yüksek ortalamanın öğretim sürecini tasarlama boyutunda olduğu ($\bar{x}=4.09$), en düşük ortalamanın da çok büyük fark olmamakla birlikte öğreneni anlama boyutunda olduğu ($\bar{x}=3.93$) gözlenmektedir.

Araştırmanın bir diğer alt problemi öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin hazır oluş düzeyleri cinsiyetleri, bölümü tercih etme şekilleri, sınıf düzeyleri ve bölümleri açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir? Şeklinde dir. Bu doğrultuda yapılan analizler ve ortaya çıkan bulgular Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Mesleklerine Yönelik Tutumlarının Ve Öğretmenliğe Hazır Oluşlarının Cinsiyet Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra toplamı	U	z	p
Tutum	Kadın	87	75.38	6558.00	2229.000	-1.025	.305
	Erkek	57	68.11	3882.00			
Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma	Kadın	87	69.92	6074.00	2246.000	-.959	.337
	Erkek	57	76.60	4366.00			
Öğretim Sürecini Tasarlama	Kadın	87	69.48	6044.50	2216.500	-1.080	.280
	Erkek	57	77.11	4395.50			
Teknopedagojik Yeterlik	Kadın	87	71.01	6178.00	2350.000	-.535	.593
	Erkek	57	74.77	4262.00			
Öğreneni Anlama	Kadın	87	69.11	6012.50	2184.500	-1.222	.222
	Erkek	57	77.68	4427.50			
Öğretmenliğe hazır oluş	Kadın	87	70.29	6115.50	2287.500	-.785	.432
	Erkek	57	75.87	4324.50			

Tablo 3'te belirtilen veriler ele alındığında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının kadın ve erkek öğretmen adayı arasında anlamlı bir farklılık göstermediği gözlenmiştir ($p>0.05$). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluş düzeylerine ilişkin veriler incelendiğinde ise hem genel olarak hem de alt boyutlar çerçevesinde kadın ve erkek öğretmen adayları hazır oluş düzeyleri anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ve Öğretmenliğe Hazır Oluşlarının Sınıf Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Sınıf düzeyi	n	Sıra Ortalaması	Sıra toplamı	U	z	p
Tutum	3. sınıf	93	72.27	6721.50	2350.500	-.088	.930
	4. sınıf	51	72.91	3718.50			
Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma	3. sınıf	93	68.42	6363.00	1992.000	-1.594	.111
	4. sınıf	51	79.94	4077.00			
Öğretim Sürecini Tasarlama	3. sınıf	93	68.83	6401.00	2030.000	-1.434	.152
	4. sınıf	51	79.20	4039.00			
Teknopedagojik Yeterlik	3. sınıf	93	71.22	6623.50	2252.500	-.502	.615
	4. sınıf	51	74.83	3816.50			
Öğreneni Anlama	3. sınıf	93	69.19	6434.50	2063.500	-1.304	.192
	4. sınıf	51	78.54	4005.50			
Öğretmenliğe hazır oluş	3. sınıf	93	68.12	6335.50	1964.500	-1.702	.089
	4. sınıf	51	80.48	4104.50			

Tablo 4'te belirtilen veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyleri bakımından anlamlı bir farklılaşma göstermediği gözlenmiştir ($p>0.05$). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluş düzeylerine bakıldığında hem genel hem de alt boyutlar çerçevesinde sınıf düzeylerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı gözlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ve Öğretmenliğe Hazır Oluşlarının Tercih Etme Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Tercih etme şekli	n	Sıra Ortalaması	Sıra toplamı	U	z	p
Tutum	İsteyerek	121	77.41	9367.00	797.000	-3.247	.001
	İstemeyerek	23	46.65	1073.00			
Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma	İsteyerek	121	75.87	9180.00	984.000	-2.235	.025
	İstemeyerek	23	54.78	1260.00			
Öğretim Sürecini Tasarlama	İsteyerek	121	75.56	9142.50	1021.50	-2.029	.043
	İstemeyerek	23	56.41	1297.50			
Teknopedagojik Yeterlik	İsteyerek	121	74.86	9058.50	1105.50	-1.576	.115
	İstemeyerek	23	60.07	1381.50			
Öğreneni Anlama	İsteyerek	121	75.32	9114.00	050.000	-1.888	.059
	İstemeyerek	23	57.65	1326.00			
Öğretmenliğe hazır oluş	İsteyerek	121	75.86	9179.00	985.000	-2.219	.026
	İstemeyerek	23	54.83	1261.00			

Tablo 5'teki veriler, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bölümü tercih etme şekillerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı bakımından incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<0.05$). Farkın kaynağına bakıldığında bölüme isteyerek gelenlerin sıra ortalamalarının (77.41) istemeyerek gelenlerin sıra ortalamasından (46.65) daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Dolayısıyla farkın bölümü isteyerek tercih edenlerin lehine olduğu söylenebilir.

Tablo 5'teki verilerden öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluşlarının bölümü tercih etme şekillerine göre genel olarak anlamlı düzeyde bir farklılaşma gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Puanlar incelendiğinde bölüme isteyerek gelenlerin sıra ortalamalarının (75.86) istemeyerek gelenlerin sıra ortalamasından (54.83) daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluşlarının alt boyutlar bağlamında incelenmesi neticesinde "Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma" ve "Öğretim Sürecini Tasarlama" boyutlarında anlamlı düzeyde bir farklılaşma gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Puanlar incelendiğinde "Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma alt boyutunda bölüme isteyerek gelenlerin sıra ortalamalarının (75.87) istemeyerek gelenlerin sıra ortalamasından (54.78) daha yüksek olduğu gözlenmektedir. "Öğretim Sürecini Tasarlama" alt boyutunda bölüme isteyerek gelenlerin sıra ortalamalarının (75.56) istemeyerek gelenlerin sıra ortalamasından (56.41) daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ve Öğretmenliğe Hazır Oluşlarının Bölüm Değişkenine İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Bölüm	n	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Tutum	Sınıf ö.	27	86.11	5	6.630	.250
	Türkçe ö.	49	71.56			
	İ.Matematik ö.	27	57.44			
	Beden eğitimi ö	22	76.39			
	Resim ö	9	71.94			
	Almanca ö	10	72.95			
Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma	Sınıf ö	27	70.09	5	6.208	.287
	Türkçe ö	49	67.59			
	İ.Matematik ö	27	69.04			
	Beden eğitimi ö	22	74.27			
	Resim ö	9	102.61			
	Almanca ö	10	81.40			
Öğretim Sürecini Tasarlama	Sınıf ö	27	73.00	5	5.464	.362
	Türkçe ö	49	69.17			
	İ.Matematik ö	27	71.11			
	Beden eğitimi ö	22	64.98			
	Resim ö	9	98.78			
	Almanca ö	10	84.10			
Teknopedagojik Yeterlik	Sınıf ö	27	81.13	5	10.634	.059
	Türkçe ö	49	63.59			
	İ.Matematik ö	27	71.67			
	Beden eğitimi ö	22	63.02			
	Resim ö	9	99.50			
	Almanca ö	10	91.65			
Öğreneni Anlama	Sınıf ö	27	81.93	5	6.853	.232
	Türkçe ö	49	62.85			
	İ.Matematik ö	27	77.07			
	Beden eğitimi ö	22	74.52			
	Resim ö	9	90.17			
	Almanca ö	10	61.65			

Öğretmenliğe hazır oluş	Sınıf ö	27	74.31	5	6.547	.257
	Türkçe ö	49	65.90			
	İ. Matematik ö	27	71.91			
	Beden eğitimi ö	22	68.57			
	Resim ö	9	101.11			
	Almanca ö	10	84.45			

Tablo 6’da belirtilmiş verilere bakıldığında öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluş düzeylerinin bölüm değişkeni bakımından hem genel hem de alt boyutlar çerçevesinde anlamlı bir farklılık göstermediği gözlenmiştir ($p>.05$). Öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumları da bölümlere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p>.05$).

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Ve Öğretmenliğe Hazır Oluşları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine İlişkin Spearman’s Rho Korelasyon Katsayısı Sonuçları

		Öğretmenliğe hazır oluş				
		Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma	Öğretim Sürecini Tasarlama	Teknopedagojik Yeterlik	Öğreneni Anlama	Öğretmenliğe hazır oluş
Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum	r	.224**	.223**	.239**	.243**	.270**
	p	.007	.007	.004	.003	.001
	f	144	144	144	144	144

** $p<.01$

Tablo 7’de araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları ve öğretmenliğe hazır oluş düzeyleri arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulgulara göre öğretmenlik mesleği ile öğretmenliğe hazır oluş toplam düzeyi arasında yönü pozitif, istatistiksel olarak anlamlı ancak düşük düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir ($p<.01$, $r=.270$). Bulgular alt boyutlar bağlamında incelendiğinde öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları ile etkili öğrenme ortamı oluşturma düzeyleri arasında da pozitif yönlü, istatistiksel olarak anlamlı ancak düşük düzeyli bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<.01$, $r=.224$). Öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları ile öğrenme sürecini tasarlama düzeyleri arasında yönü pozitif, istatistiksel olarak anlamlı ancak düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<.01$, $r=.223$). Öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları ile teknopedagojik yeterlik düzeyleri arasında yönü pozitif, istatistiksel olarak anlamlı ancak düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<.01$, $r=.239$). Öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları ile öğreneni anlama düzeyleri arasında da yine yönü pozitif, istatistiksel olarak anlamlı ancak düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<.01$, $r=.243$).

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluş düzeyleri ve mesleğe yönelik tutumlarını tespit etmek ve bunlar arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yürütülmüştür. Bu amaç doğrultusunda ulaşılan sonuçlar alanyazınla beraber değerlendirilmiştir.

Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluş düzeyleri bağlamında incelendiğinde öğretmenliğe hazır oluş ölçeğinin tamamı ve alt boyutları bakımından yeterli ya da oldukça yeterli düzeylerinde bulunmuştur. Bu sonuç Akhan, Dolmacı ve Altıntaş (2019), Göçer (2008), Güneş ve Güneş (2005) araştırma sonuçları ile tutarlıdır. Öğretmeye hazır hissetme ile ilgili ortaya çıkan bu sonuçların öğretmen adaylarının mesleğe hazır olmaya ilişkin

gerekli yeterlikler bakımından kendilerini yeterli düzeyde gördüklerini ifade ettiği söylenebilir. Yenen & Durmaz, (2019), Yıldırım ve Köklükaya, (2017) ve Mehmetlioğlu ve Haser (2013) ise çalışmalarında öğretmen adaylarının mesleklerine hazır olma düzeylerini düşük seviyede tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar araştırmanın bu bulguları ile örtüşmemektedir. Çalışmalarda ortaya çıkan bu farklı sonuçların öğretmen adaylarının buldukları üniversitenin, fakültenin, aldıkları eğitimin farklılaşmasından ya da yeterli bir uygulama alanına sahip olup olmamalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ise olumlu yönde ve çok yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum; bireyin öğretmenlik mesleği hakkında taşıdığı duygular ve zihninde yer alan düşünceler olarak tanımlanabilir (Camadan ve Duysak, 2010). Alanyazında öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerine yapılan birçok akademik çalışma mevcuttur. Bu çalışmaların sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının mesleğe dair tutumlarının olumlu yönde ve orta veya yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar (Yaylak, 2019; Dikmen ve Tuncer, 2018; Akgün ve Özgür, 2014; Kayan Fadlelmula, 2013; Terzi ve Tezci, 2007) mevcuttur. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının mesleğin gerekliliklerini yerine getirmek için kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Bu sonuç çalışmaya katılan öğretmen adaylarının mesleği sevdikleri, isteyerek tercih ettikleri ve değer verdikleri şeklinde yorumlanabilir. Bu da mesleğin özverili bir şekilde icra edilmesi için bir ön koşul olduğuna göre ortaya çıkan sonuç ümit vericidir.

Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluşlarının cinsiyet değişkeni bakımından anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Araştırmanın bulguları bazı çalışma (Aksoy, Sancaklı, Adagideli, 2022; Karakaya, Uzel, Gül ve Yılmaz, 2019; Akhan vd., 2019; Karademir, 2012) sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Öte yandan Çelikler ve Aksan (2011) ve Demirtaş, Cömert ve Özer, (2011) cinsiyetin öğretmenliğe hazır oluş üzerinde anlamlı bir farka yol açtığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlara bakılarak öğretmenliğe hazır oluş düzeyi üzerinde cinsiyetin kesin bir etkisinden söz etmenin mümkün olamayacağı, araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmen adaylarının aldıkları eğitimi aynı şekilde algıladıkları ve bundan dolayı mesleğe benzer düzeylerde hazır oldukları söylenebilir. Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları cinsiyet bakımından incelendiğinde ise genel olarak cinsiyet ile mesleğe yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>.05$). Alanyazında yer alan bazı çalışmalarda da (Çelikkaleli ve Ökmen, 2021; Tuncer ve Bahadır, 2016; Yumuşak, 2015; Engin ve Koç, 2014; Polat, 2013; Kartal ve Afacan, 2012; Özkan, 2012; Hacıömeroğlu ve Şahin Taşkın, 2010; Akıllı ve Seven, 2010) öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının cinsiyete bağlı olarak değişmediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bulgular cinsiyetin mesleğe yönelik tutum üzerinde çok da etkili olmadığını, kadın ve erkek öğretmen adaylarının genel olarak mesleğe yönelik benzer tutum düzeylerine sahip olduklarını göstermektedir.

Öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluşları sınıf düzeyleri bakımından incelendiğinde 4. sınıfların mesleğe hazır oluş ortalamalarının 3. Sınıf öğrencilere göre daha yüksek olduğu ancak öğretmenliğe hazır oluşun sınıf düzeyinde istatistiksel bakımdan anlamlı bir etkisinin bulunmadığı ($p>.05$) sonucuna ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç Yenen ve Durmaz, (2019) tarafından yapılan çalışmanın sonucu ile örtüşmektedir. 4. Sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulama deneyimlerinin alt sınıflara göre daha fazla tecrübe kazanmalarını sağlamış olması bu sonucu ortaya çıkarmış olabilir. Alanyazında öğretmenliğe hazır oluşun genellikle son sınıflar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını ortaya çıkaran çalışmalara (Aksoy, Sancaklı, Adagideli, 2022; Karakaya, Uzel, Gül ve Yılmaz, 2019; Aktamış, Kiremit ve Kubilay, 2016; Mehmetlioğlu ve Haser, 2013; Karademir, 2012) rastlanmıştır. Bu çalışmada sınıf düzeyinin öğretmenliğe hazır

oluş üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucu, fark bulan araştırmaların bulguları ile örtüşmemektedir. Ancak genel olarak 3. ve 4. Sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerle yapılan hazıroluş çalışmalarında 4. Sınıf lehine sonuçlar çıkması beklenen bir sonuçtur. Nitekim mezun olmaya yakın ve belki hemen mesleğe atılma imkânı olan son sınıf adayların alt sınıflara göre mesleğe daha hazır olmaları kendilerinden beklenen bir durumdur. Araştırmada öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları da sınıf düzeyi bakımından anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır ($p < .05$). Bu sonuç bazı çalışmaların (Altunay ve yazıcı, 2021; Akdağ ve akkuş, 2021; Yetişensoy ve şahin, 2020; Pehlivan, 2008) sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Öte taraftan öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumun öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre ve 4. Sınıf lehine anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya çıkaran çalışmalar da (Korucuk ve Havadar, 2023; Tunçeli, 2013; Gökçe & Sezer, 2012; Üstüner, Demirtaş ve Cömert 2009) alanyazında yer almaktadır. Araştırmaların farklılaşan bu sonuçlarından öğrencilerin sınıf düzeylerinin değişmesinin mesleğe yönelik tutumlarında belirgin bir değişimine neden olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen adaylarının mesleğe hazır oluşları bölümlerini tercih etme şekillerine göre incelendiğinde hem öğretmenliğe hazır olma ölçeğinden aldıkları puanların hem de etkili öğrenme ortamı oluşturma ve öğretim sürecini tasarlama alt boyutlarından aldıkları puanların anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir ($p < .05$). Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun (%84,7) bölümlerini isteyerek tercih ettiği sonucundan hareketle bu farkın, bölümlerini isteyerek tercih eden öğretmenler lehine olduğu söylenebilir. Ortaya çıkan sonuçlardan bölümlerini kendileri tercih eden öğretmen adaylarının öğrenme öğretme sürecini etkili bir şekilde yürütmeye daha hazır oldukları söylenebilir. Bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer sonuçlara ulaşan bir çalışma da Karakaya, vd. (2019) tarafından yapılmıştır. Araştırmacılar çalışmalarında her ne kadar öğretmenliğe hazır oluş ölçeğinin farklı alt boyutlarında anlamlı bir farklılık belirlemiş olsalar da sonuçların bu araştırma sonuçları ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Araştırma katılımcılarının mesleğe yönelik tutumları bölümleri tercih etme şekillerine göre incelendiğinde bölümü isteyerek tercih edenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < .05$). Bu durum öğretmenlik mesleğinin olumlu bir tutum ve istek gerektirdiği gerçeğini destekler niteliktedir. Nitekim öğretmenlik mesleğinin temel koşullarından biri mesleği sevmek, değer vermek, içten gelen bir istekle icra etmektir. Araştırmanın bu sonucunu destekleyen sonuçlara ulaşan çalışmalara (Çakmak, Taşkıran ve Arıkan, 2021; Uyanık, 2017; Polat, 2013; Bozdoğan, Aydın & Yıldırım, 2007) alanyazında rastlamak mümkündür. Bölümün isteyerek tercih edilmesi ile mesleğe yönelik tutum birbiriyle doğrudan ilişkili durumlardır. Dolayısıyla araştırma katılımcılarının mesleğe yönelik tutumlarının yüksek çıkması ve tutumun bölüme isteyerek gelenlerin lehine anlamlı bir şekilde farklılaşması bu durumu özetler niteliktedir.

Araştırmaya katılım sağlaya öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazır oluşları bölüm değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir ($p > .05$). alanyazında benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar olduğu gibi (Yenen ve Durmaz, 2019) bu farklılaşan sonuçlara ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Akhan vd., 2019). Bölüm değişkenine ilişkin ortaya çıkan bu farklı sonuçlar, öğretmen adayının bölümü tercih şekli ve sebebi, eğitim aldığı ortam ve öğretim elamanları etkisinden kaynaklandığı düşünülebilir. Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları bölüm değişkenine göre farklılaşma göstermemiştir. Alanyazında bu sonucu destekleyen çalışmalar (Demirtaş, Cömert & Özer, 2011; Bozkırlı & Er, 2011; Tekerek & Polat, 2011; Başbay, Ünver & Bümen, 2009; Bozdoğan, Aydın & Yıldırım, 2007) olduğu gibi bu sonuçla çelişen çalışmalar da (Polat, 2013;

Bulut, 2011; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Terzi & Tezci, 2007) mevcuttur. Öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumlarının bölümlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermemesine yönelik farklılaşan bu sonuçların öğretmen adaylarının bölümlerine ilişkin istihdam beklentisi, aldıkları eğitim, toplumsal değişimler gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır olma düzeyleri ile mesleğe ilişkin tutumları arasında pozitif yönlü, düşük düzeyli ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır($r=.270$). Bu durumda öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları yükseldikçe mesleğe hazır oluş düzeyleri de düşük düzeyde olmakla birlikte aynı yönde artmaktadır denilebilir.

Araştırma sonuçlarından özetle öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır oluş düzeyleri yüksek, mesleğe yönelik tutumları ise oldukça yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğretmenliğe hazır oluş ve mesleğe yönelik tutum, öğretmen adaylarının bölümü tercih etme şekline göre anlamlı bir farklılık göstermiş, ancak cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenleri bakımından bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Alanyazında böyle bir çalışmaya ilk defa yer verildiği için ortaya çıkan sonuçlar anlamlıdır. Çalışma Hakkâri Üniversitesi'nin eğitim fakültesi 3. ve 4. Sınıf öğrencileri ile sınırlı kalmıştır. Daha geniş örneklem grubuyla farklı değişkenler ele alınarak yeni çalışmalar yapılabilir. Araştırma nicel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nicel araştırmalar doğası gereği derinlik bakımından sınırlı kalmaktadırlar. Bu nedenle hazır oluş gibi durumlar için karma ya da nitel çalışmalar yapılarak daha kapsamlı veriler elde edilecek çalışmalar önerilebilir. Tercih etme şeklinin meslek üzerinde hem hazır oluş hem de tutum bakımından etkileri dikkat çekicidir. Araştırmacılar öğretmenlik mesleğini isteyerek gelme durumlarının altında yatan değişkenleri ortaya çıkaracak türden çalışmalar yapabilir. Ayrıca eğitim politikalarının düzenlenmesinde tercih sürecinde özellikle öğretmenlik mesleğini seçecek adaylar için farklı stratejilerin devreye sokulması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, S., & Akkuş, Z. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Social Sciences (IJOESS)*, 12(45), 660-676. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.2861>
- Akgün, F., & Özgür, H. (2014). Examination of the anxiety levels and attitudes of the information technology pre-service teachers towards the teaching profession. *Journal of Theory and Practice in Education*, 10(5), 1206-1223.
- Akhan, O., Dolmacı, A., & Altıntaş, S. (2019). Son sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 55-64.
- Akıllı, M., & Seven, S. (2010). İlköğretim fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 61-73.
- Aksoy, D., Sancaklı, S., & Adagideli, F. H. (2022). Okul öncesi öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine hazır bulunuşluk düzeylerinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 167-185. <https://doi.org/10.52826/mcbuefd.1104463>
- Aktamış, H., Özenoğlu-Kiremit, H., & Kubilay, M. (2016). Öğrencilerin öz-yeterlik inançlarının fen başarılarına ve demografik özelliklerine göre incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 1-10.

- Altunay, F., & Yazıcı, K. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve mesleki benlik saygıları. *Journal of World of Turks/Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 13(1).
- Başar, H. (2001). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başbay, M., Ünver, G., & Bümen, N. T. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 59(59), 345-366.
- Black, M. W. (2003). *A study of first-year teachers and their principals: Perceptions of readiness among participants from traditional and non-traditional teacher preparation programs*. (Unpublished doctoral dissertation). Fayetteville State University.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D., & Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
- Brown, A. L., Lee, J., & Collins, D. (2015). Does student teaching matter? Investigating pre-service teachers' sense of efficacy and preparedness. *Teaching Education*, 26(1), 77-93.
- Bulut, D. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 651-674.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 13-24.
- Camadan, F., & Duysak, A. (2010). Farklı programlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması: Rize Üniversitesi Örneği. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 11-13 November, 2010, Antalya-Turkey.
- Çakır, Ö., Erkuş, A., & Kılıç, F. (2004). Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1999-2000 yılı öğretmenlik meslek bilgisi programının (ÖMBP) çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. Mersin: Mersin Üniversitesi Yayınları.
- Çakmak, Z., Taşkiran, C., & Arıkan, İ. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile sınıf yönetimi öz yeterlilik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(1), 207-224. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.707548>
- Çapri, B., & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çelikler, D., & Aksan, Z. (2011). Genel kimya I ve genel kimya II derslerini almış fen bilgisi öğretmen adaylarının organik kimya konularındaki hazırbulunuşluk düzeyleri. *III. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, Girne, KKTC Proceedings Book (ss. 280-289).
- Çeliköz, N., & Çetin, F. (2004). Factors affecting the attitudes of Anatolian teacher high school students towards teaching profession. *Journal of National Education*, 162, 160-167.
- Darling-Hammond, L., Holtzman, D. J., Gatlin, S. J., & Heilig, J. V. (2005). Does teacher preparation matter? Evidence about teacher certification, Teach for America, and teacher effectiveness. *Education Policy Analysis Archives*, 13(42). Retrieved [10 March 2016] from <http://epaa.asu.edu/epaa/v13n42/>
- Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159).

- Dikmen, M., & Tuncer, M. (2018). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumların Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *Harran Maarif Dergisi*, 3(1), 24-38. <https://doi.org/10.22596/2018.0301.24.38>
- Eggen, P., & Kauchak, D. (2002). *Strategies for teachers: Teaching content and thinking skills* (4th ed.). Needham Heights: M.A. Allyn and Bacon.
- Engin, G., & Koç, G. Ç. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ege Üniversitesi eğitim fakültesi örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 182(182), 153-168.
- Fadlelmula, F. K. (2013). Attitudes of pre-service teachers towards teaching profession. *Turkish Journal of Education*, 2(4), 55-63.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update* (10a ed.) Boston: Pearson.
- Göçer, A. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin Türkçe öğretimi bakımından öğretmenlik mesleğine hazırbulunuşluk düzeyleri (Niğde üniversitesi örneği). *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 33(358), 5-13.
- Gökçe, F., & Sezer, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi Örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1-23.
- Güneş, M. H., & Güneş, T. (2005). Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji konusunda hazırbulunuşlukları ve öğrenimleri süresince kazanımları. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 163-167.
- Güven-Yıldırım, E., & Köklükaya, A. N. (2017). Development of readiness scale for teaching profession and determination of science teacher candidates' readiness levels. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 56, 67-82.
- Hacıömeroğlu, G., & Şahin-Taşkın, Ç. (2010). Fen bilgisi öğretmenliği ve ortaöğretim fen ve matematik alanları (OFMA) eğitimi bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 77-90.
- Heinz, M. (2015). Why choose teaching? An international review of empirical studies exploring student teachers' career motivations and levels of commitment to teaching. *Educational Research*. <https://doi.org/10.1080/13803611.2015.1018278>
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Elips Kitap.
- Kahramanoğlu, R., Yokuş, E., Cücük, E., Vural, S., & Şiraz, F. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği (ÖMYTÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 13(11), 1669-1686. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13561>.
- Karademir, N. (2012). *Coğrafya öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine yönelik hazırbulunuşluk düzeyleri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakaya, F., Uzel, N., Gül, A., & Yılmaz, M. (2019). Pre-service teachers' levels of preparedness to teach. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 39(1), 373-396.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karataş, K. (2020). Öğretmenlik Mesleğine Kuramsal Bir Bakış. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(17), 39-56.
- Kartal, T., & Afacan, Ö. (2012). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 76-96.
- Korucuk, M., & Havadar, T. (2023). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutumları: Karma Yöntem Araştırması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 123-138. <https://doi.org/10.33206/mjss.1094125>

- Millî Eğitim Bakanlığı, (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- Mehmetlioğlu, D., & Haser, Ç. (2013). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının mesleğe hazırbulunuşlukları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 91-102. <https://doi.org/10.9779/PUJE531>
- Özder, H., Konedralı, G., & Zeki, P. C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi SDÜ örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29-48.
- Özoğlu, M., Gür, B. S., & Altunoğlu, A. (2013). Türkiye ve dünyada öğretmenlik: Retorik ve pratik. Ankara: *Eğitimciler Birliği Sendikası*.
- Pehlivan, K. B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2).
- Pektaş, M., & Kamer, S. T. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4), 829-850.
- Polat, S. (2013). Pedagojik formasyon sertifika programı ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *E-uluslararası eğitim araştırmaları dergisi*, 4(2), 48-60.
- Taşkın, Ç. Ş., & Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: Nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İlköğretim Online*, 9(3), 922-933.
- Tekerek M., & Polat S. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin Tutumları. *5th International Computer&Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011, Fırat University, Elazığ/ Turkey
- Terzi, A. R., & Tezci E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593-614.
- Tuncer, M., & Bahadır, F. (2016). Öğretmen adaylarının teknopedagojik alan bilgisi yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları açısından değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(9). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9635>
- Tuncer, M., Dikmen, M., Şimşek, M., Bahadır, F., & Akmençe, A. E. (2019). Öğretmenlik mesleği yeterlikleri açısından aday öğretmenlerin kendilerine ve uygulama öğretmenlerine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(6), 3453-3469.
- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 51-58.
- Turner, J. C., Christensen, A., & Meyer, K.D. (2009). *Teacher-Student Interaction*. Saha, L.J., & Dworkin, A.G. (Eds.). *International Handbook of Research on Teachers and Teaching*, (s.711-722). New York: Springer.
- Uyanık, G. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Boylamsal bir araştırma. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 196-206.
- Üstün, A. (2007). Farklı branşlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 339(32), 20.

- Üstün, E., Erkan, S., & Akman, B. (2004). Türkiye’de okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 129-136.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., & Cömert, M. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 140.
- Yaylak, E. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 25-40.
- Yeler, M., & Oğuz, A. (2019). Öğretmen Adaylarının Öğretme-Öğrenme Ortamı Algıları ile Öğretmenliğe Hazır olma Düzeylerinin İncelenmesi. *The 7th International Congress on Curriculum and Instruction* tam metin kitabı.
- Yenen, E. T., & Durmaz, A. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk düzeylerinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 922-940. <http://dx.doi.org/10.26466/opus.594671>
- Yetişensoy, O., & Şahin, İ. F. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının işsizlik kaygısı düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(3), 627-643. <http://dx.doi.org/10.16986/HUJE.2019053983>
- Yıldırım, E. G., & Köklükaya, N. (2017). Öğretmenlik mesleğine yönelik hazırbulunuşluk ölçeğinin geliştirilmesi ve fen bilgisi öğretmen adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 56, 67-82. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6927>
- Yıldırım, İ., & Kalman, M. (2017). Öğretmenliğe hazır olma ölçeği’nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(6), 2311-2326.
- Yumuşak, G. K. (2015). Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve mesleğe yönelik tutumları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 4(2), 466-481. <https://doi.org/10.14686/buefad.v4i2.1082000206>

* * * * *

Çatışma Beyanı: Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi, kurum veya kuruluşun finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Etik Kurul İzni: Bu araştırma Hakkâri Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 13.05.2022 tarihli 2022/46-01 sayılı kararı doğrultusunda alınan izin ile gerçekleştirilmiştir.

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkıda bulunmuştur.